

mer 7 komt.

Ondanks deze lichte progressie bestaat de duurzame 100 nog maar voor een vijfde uit vrouwen. Fogelberg, voormalig topambtenaar en nu nummer twee bij het Global Reporting Initiative, heeft daar een paar verklaringen voor. Het ontbreken van vrouwen heeft te maken met de positie van vrouwen in Nederland in het algemeen: in de top zijn zij in vrijwel alle sectoren ondervertegenwoordigd.

Dat duurzaamheid in Nederland vooral een mannenzaak lijkt, wijft Fogelberg ook aan de manier waarop

en menselijk kapitaal, dat er weervaart en welzijn is. In onze samenleving én in het Zuiden, vandaag, morgen én in komende generaties. Dat betekent dus ook diversiteit en sociale rechtvaardigheid."

Wie zo redeneert, zegt Fogelberg, komt vanzelf bij vrouwen uit. In Nederland, en zeker ook in het buitenland, waar de antropologe haar loopbaan is begonnen, waar ze vele jaren heeft vertoefd en dat haar referentiepunt is geworden, zeker ook in de discussie over duurzaamheid.

Ze noemt Kenia. Het gemiddeld aantal kinderen per vrouw is daar met

wen recht op eigen bezit en grond. Nu zijn ze wel gemotiveerd om in hun productiemiddelen te investeren. Die geven ze immers aan hun dochters door."

De combinatie van een gebrek aan rechten en aan scholing van vrouwen en een landbouwvoorlichting die geheel gericht is op mannen, maakt dat projecten als erosiebestrijding en koken op zonne-energie

pen. Via een internationale organisatie, ILEIA, waar Fogelberg voorzitter van is, wisselen ze kennis en ervaring uit. Op internet en gewoon met een tijdschrift van papier, *Farming Matters*. Dat heeft een half miljoen lezers, van wie meer dan de helft in Afrika.

Fogelberg: "Je kunt niet spreken van een wereldvrouwenbeweging, dat is een te groot woord en bovendien ontbreken politieke leiders en de toppen van het bedrijfsleven. Het zijn boerinnen die informatie uitwisselen. Maar zij spelen een heel belangrijke rol. Ze zijn heel praktisch bezig. Als je iets wilt doen aan duur-

mannen aandacht aan vrouwenonderwerpen. Mannen zijn wie ze zijn, als ze eerst vrouwelijker moeten worden, dan kunnen we generaties wachten. Dus het feit dat er vrouwen op topposities zitten maakt heel veel verschil. Zonder aandacht vanuit de top voor vrouwen komt er nooit voldoende aandacht voor duurzaamheid."

Zo is ze spontaan weer terug bij haar eigen stelling. Er staan iets meer vrouwen in de top 100, dus Nederland is ietsje duurzamer geworden.

Voor de hele bijlage 'de duurzame 100': trouw.nl/duurzame100

natuurdagboek 15 november 2010

Kamille werkt ontsmettend

Veel vrouwen kijken niet op van een kamillestoombad. Zij hangen vlak boven een dampende schaal kokende kamillethee met een theedoek over hun hoofd. Voor mannen zijn kamillestoombaden minder gebruikelijk. Misschien zijn vrouwen avontuurlijker ingesteld op gebied van de botanische geneeskunde? Hebben vrouwen vaker last van ontstoken voorhoofds- en bijholten? Of zijn vrouwen beter bestand tegen de schrijnende hitte die onder de theedoek heerst? Door de kieren dwarrelen stoomwolkjes die een steeds sterkere kamillegeur verspreiden. Ik vind kamille soms lekker ruiken, maar meestal wee. Af en toe slaat de kamillestomster de doek even terug en verschijnt haar rode, waterige hoofd in een wolk van stoom.

Kamille werkt ontsmettend. Ik heb één keer zo'n snuifbad geprobeerd

Duiveldrijvende kamille.

FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

en dat was genoeg. Die geur maar vooral die schroeiende damp, als die de neus moet openen, laat hem dan maar dicht. Net als het duizendblad van vrijdag was kamille ooit een afweerkruid, waarmee je de duivel buiten de deur hield. Geloof kan diep zitten, er worden oorlogen

boeken

'We weten niet of

Janne Chaudron

Het is een karakterkwesatie. Iemand die graag risico's neemt, zal het mogelijke gevaar van broeikasgassen eerder voor lief nemen dan mensen die dat niet graag doen. Die laatste groep zal zich hiervoor goed willen verzekeren, zo beschrijft onderzoeksjournalist Marcel Crok in zijn boek 'De staat van het klimaat, een koele blik op een verhit debat' dat vandaag gepresenteerd wordt.

Wat Crok zijn lezer probeert duidelijk te maken: we kennen de risico's van broeikasgassen onvoldoende om vast te stellen dat ze de aarde gevaarlijk opwarmen. Laat staan dat we kunnen concluderen dat die opwarming ziektes als malaria in de hand werkt en de biodiversiteit ernstig verstoort.

In zijn boek hekelt de onderzoeksjournalist de, zoals hij het noemt, eenzijdige boodschap die het IPCC (het klimaatpanel van de Verenigde Naties) verkondigt. Namelijk dat de aarde sinds 1950 door menselijk handelen is opgewarmd. Onmogelijk om zoiets vast te stellen omdat de observaties en kennis die tot nu toe over het klimaat zijn opgedaan ontoereikend blijken. Het accepteren van de IPCC-stelling is daarom een kwestie van geloof, in plaats van zuivere wetenschap.

Crok omschrijft zichzelf als kritische observator van het klimaatdebat, met de term klimaatcepticus wil hij niet geassocieerd worden. Tot 2008 was hij verbonden aan het maandblad *Natuurwetenschap en Techniek*. In 2004 schreef hij voor dat blad een kritisch artikel over 'de hockeystick', een grafiek die laat zien dat

www.trouw.nl/groen

Voor eerdere afleveringen en vragen over inheemse natuur